

Hækkun ráðstöfunartekna hefur verið mjög mismunandi milli aldurshópa

Pokkaleg kaupmáttaraukning frá aldamótum

Samkvæmt tölum Hagstofunnar hækkuðu ráðstöfunartekjur einstaklinga um 208% milli árána 2000 og 2015, eða um 4,7% á ári að jafnaði. Sé kaupmáttur ráðstöfunartekna reiknaður miðað við vísitölu neysliverðs nemur hækkunin 49%, sem gerir um 2,5% kaupmáttaraukningu á ári að jafnaði. Hér er um að ræða mælingu á öllum tekjum að frádregnum öllum sköttum.

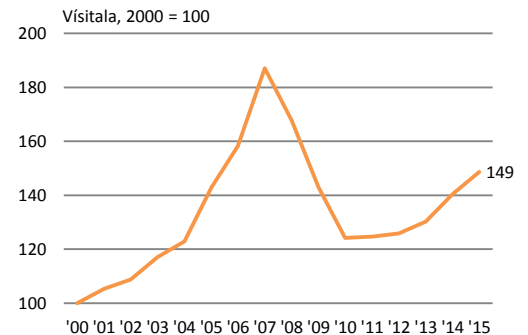
Meðaltalið segir ekki alla söguna

Sé skyggst á bak við þetta 49% meðaltal kemur í ljós að það segir langt frá því alla söguna. Hvað mismunandi aldursbil varðar eru frávikin frá meðaltalinu mjög mikil. Minnsta kaupmáttaraukningin á tímabilinu var 4% og sú mesta 140%. Það kemur kannski ekki á óvart að það eru yngstu hóparnir sem hafa upplifað minnstu kaupmáttaraukninguna og eldri hóparnir þá mestu. Aldurshópurinn undir 24 ára hefur notið minnstrar kaupmáttaraukningar eða 4%, næstmínst hefur hópurinn 25-29 ára fengið, eða 9%. Það er aldurshópurinn 60-66 ára sem hefur fengið mest, eða 140% og næstmest hefur hópurinn 55-59 ára fengið, eða 106%. Eins og sjá má á myndinni er nokkuð jafn stígangandi í tekjuaukningu eftir aldri á þessu tímabili.

Aðeins önnur mynd í seinni tíð

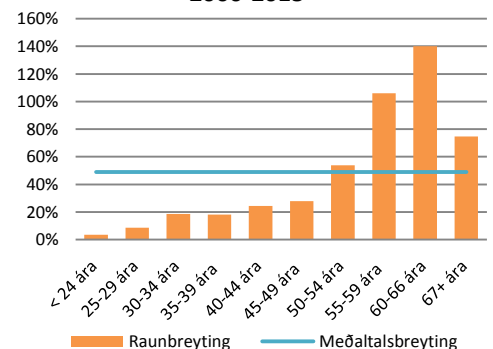
Samkvæmt tölum Hagstofunnar hækkaði kaupmáttur heildarráðstöfunartekna (allar tekjur að frádregnum sköttum) um 5,8% frá í fyrra og um 14,2% á síðustu tveimur árum. Sé litið á þróun síðustu 2ja ára var minnsta hækkunin í aldurshópunum 3,4% og sú mesta 19,7%. Mynstrið er hins vegar ekki það sama á síðustu 2 árum og það var á síðustu 16 árum. Nú er það hópurinn 30-34 ára sem kemur síst út en áfram hópurinn 60-66 ára sem er hæstur. Reyndar eru þrír elstu hóparnir töluvert fyrir ofan aðra á þessu tímabili og er ekki

Kaupmáttur ráðstöfunartekna
2000-2015

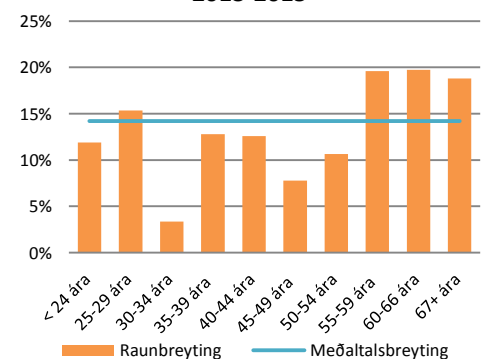
Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild

Raunbreyting ráðstöfunartekna
2000-2015

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild

Raunbreyting ráðstöfunartekna
2013-2015

Heimild: Hagstofa Íslands, Hagfræðideild

ólíklegt að aflétting auðlegðarskatts hafi haft mest áhrif á þá hópa.

Athyglisvert ferli í þróun ráðstöfunartekna

Þegar litið er á þróun aldurshópanna yfir tíma kemur athyglisverð mynd fram. Yngri hlutinn hefur upplifað mun óhagstæðari þróun en eldri hlutinn. Af 10 aldurshópum hafa sex lækkað miðað við meðaltal á þessum tíma og fjórir hækkað. Allir undir fimmtugu hafa lækkað og allir yfir fimmtugu hafa hækkað.

Þannig má sjá að aldurshópurinn undir 24 ára var með álíka ráðstöfunartekjur og meðaltal allra á árinu 2000 en var með 73% af meðaltali á árinu 2005. Að sama skapi má sjá að elsti hópurinn var með um 125% af meðaltali í upphafi tímabilsins og var kominn með 150% af meðaltali í lok þess. Sé gengið út frá þessari hlutfallsgreiningu hefur yngsti hópurinn lækkað mest miðað við meðaltal á þessum tíma og hópurinn 60-66 ára hækkað langmest.

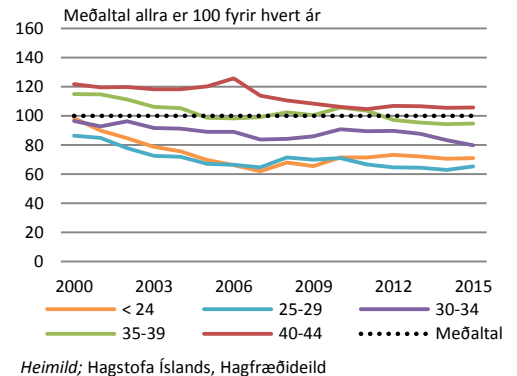
Hvað er verið að mæla?

Hér er um tiltölulega breitt tekjuhugtak að ræða. Allar tekjur samkvæmt skattframtölum eru teknar með og allir beinir skattar dregnir frá. Hér er því um að ræða eignatekjur, fjármagnstekjur og ýmsar aðrar tekjur auk launatekna. Allir beinir skattar koma inn í myndina þannig að breytingar á þeim geta haft mikil áhrif. Breytingar á sumum sköttum eins og t.d. fjármagnstekjuskatti og auðlegðarskatti hafa væntanlega meiri áhrif á suma aldurshópa en aðra.

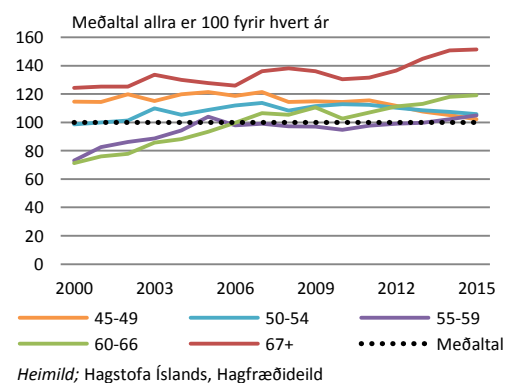
Passar þetta við umræðuna?

Það eru engin ný sannindi að tekjur fólks hækka yfirleitt á lífsleiðinni og verða hæstar eftir miðjan aldur. Þessar tölur sýna hins vegar að á tímabilinu frá aldamótum hefur þróun ráðstöfunartekna verið eldri hópunum verulega í hag. Hvort það passar við umræðuna eins og hún fer fram í samfélaginu er svo annað mál.

Hlutfall hvers aldurshóps af meðaltali ráðstöfunartekna hvers árs

Hlutfall hvers aldurshóps af meðaltali ráðstöfunartekna hvers árs

Innihald og form skjals þessa er unnið af starfsmönnum Hagfræðideildar Landsbankans hf. (hagfraedideild @landsbankinn.is) og byggist á aðgengilegum opinberum upplýsingum á þeim tíma sem greiningin var unnin. Mat á þeim upplýsingum endurspeglar skoðanir starfsmanna Hagfræðideildar Landsbankans á þeim degi þegar greiningin er dagsett, en þær geta breyst án fyrirvara.

Landsbankinn hf. og starfsfólk hans taka ekki ábyrgð á viðskiptum sem byggð eru á þeim upplýsingum og skoðunum sem hér eru settar fram, enda eru þær ekki veittar sem persónuleg ráðgjöf fyrir einstök viðskipti.

Bent skal á að Landsbankinn hf. getur á hverjum tíma haft beinna eða óbeinna hagsmuna að gæta, ýmist sjálfur, dótturfélög hans eða fyrir hönd viðskiptamanna, s.s. sem fjárfestir, lánardrottinn eða þjónustuaðili. Greiningar eru engu að síður unnar sjálfstætt af Hagfræðideild Landsbankans og innan Landsbankans eru í gildi reglur um aðskilnað starfssviða sem eru aðgengilegar á vef bankans.